Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο πενταμελές τμήμα)

της 14ης Σεπτεμβρίου 2022*

«Κρατικές ενισχύσεις – Μεταφορές με λεωφορεία – Δάνειο εξοπλισμού και κεφαλαιουχικά δάνεια που χορηγήθηκαν από τον Δήμο του Ελσίνκι – Απόφαση με την οποία η ενίσχυση κηρύσσεται ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά και διατάσσεται η ανάκτησή της – Οικονομική συνέχεια – Διαδικαστικά δικαιώματα των ενδιαφερομένων μερών – Άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1589 – Υποχρέωση αιτιολογήσεως»

Στην υπόθεση T-603/19,

Helsingin Bussiliikenne Oy, με έδρα το Ελσίνκι (Φινλανδία), εκπροσωπούμενη από τους O. Hyvönen και N. Rosenlund, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

υποστηριζόμενη από

τη **Δημοκρατία της Φινλανδίας**, εκπροσωπούμενη από τον J. Heliskoski και την H. Leppo,

παρεμβαίνουσα,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον M. Huttunen και την F. Tomat,

καθής,

υποστηριζόμενης από

τη **Nobina Oy**, με έδρα το Espoo (Φινλανδία),

τη **Nobina AB**, με έδρα τη Solna (Σουηδία),

εκπροσωπούμενες από τους J. Åkermarck και T. Kalliokoski, δικηγόρους,

παρεμβαίνουσες,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο πενταμελές τμήμα),

* Γλώσσα διαδικασίας: η φινλανδική.

συγκείμενο από τους Σ. Παπασάββα, πρόεδρο, A. Μαρκουλλή (εισηγήτρια), J. Schwarcz, K. Ηλιόπουλο και R. Norkus, δικαστές,

γραμματέας: P. Cullen, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

κατόπιν της συνεδριάσεως της 24ης Μαρτίου 2022,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση [1]

1 Με την προσφυγή που άσκησε δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, η προσφεύγουσα, Helsingin Bussiliikenne Oy, ζητεί την ακύρωση της αποφάσεως (ΕΕ) 2020/1814 της Επιτροπής, της 28ης Ιουνίου 2019, σχετικά με την κρατική ενίσχυση αριθ. SA.33846 – (2015/C) (πρώην 2014/NN) (πρώην 2011/CP) την οποία έθεσε σε εφαρμογή η Φινλανδία υπέρ της Helsingin Bussiliikenne Oy (ΕΕ 2020, L 404, σ. 10) (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

I. Ιστορικό της διαφοράς

2 Η Helsingin Bussiliikenne (στο εξής: παλαιά HelB) ιδρύθηκε την 1η Ιανουαρίου 2005 από τη Suomen Turistiauto Oy, ιδιωτική μεταφορική εταιρία ιδιοκτησίας του Helsingin kaupunki (Δήμου του Ελσίνκι, Φινλανδία), αφού η τελευταία αγόρασε τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού της HKL-Bussiliikenne Oy, επιχείρησης η οποία είχε ιδρυθεί το 1995 ως τεχνοβλαστός της διεύθυνσης υπηρεσιών μεταφορών του Δήμου του Ελσίνκι. Η παλαιά HelB εκμεταλλευόταν λεωφορειακές γραμμές στην περιοχή του Ελσίνκι (Φινλανδία) και προσέφερε υπηρεσίες ναυλωμένων μεταφορών και χρηματοδοτικής μίσθωσης λεωφορείων. Ανήκε εξολοκλήρου στον Δήμο του Ελσίνκι.

3 Κατά τα έτη 2002 έως 2012, ο Δήμος του Ελσίνκι έλαβε διάφορα μέτρα υπέρ της HKL-Bussiliikenne και της παλαιάς HelB (στο εξής: επίδικα μέτρα). Στο πλαίσιο αυτό, πρώτον, το 2002 χορηγήθηκε στην HKL Bussiliikenne δάνειο εξοπλισμού ύψους 14,5 εκατομμυρίων ευρώ, προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η προμήθεια εξοπλισμού για λεωφορειακές μεταφορές. Το ως άνω δάνειο ανέλαβε η παλαιά HelB την 1η Ιανουαρίου 2005. Δεύτερον, ο Δήμος του Ελσίνκι χορήγησε στην παλαιά HelB, με την ίδρυσή της, κεφαλαιουχικό δάνειο συνολικού ποσού 15 893 700,37 ευρώ για την αναχρηματοδότηση ορισμένων υποχρεώσεων της HKL-Bussiliikenne και της Suomen Turistiauto. Τρίτον, στις 31 Ιανουαρίου 2011 και στις 23 Μαΐου 2012 ο Δήμος του Ελσίνκι χορήγησε στην παλαιά HelB δύο νέα κεφαλαιουχικά δάνεια, ύψους 5,8 εκατομμυρίων ευρώ και 8 εκατομμυρίων ευρώ αντιστοίχως.

4 Στις 31 Οκτωβρίου 2011 οι εταιρίες παροχής δημόσιων επιβατικών μεταφορών Nobina Sverige AB και Nobina Finland Oy υπέβαλαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταγγελία, στην οποία προσχώρησε στις 15 Νοεμβρίου 2011 και η μητρική τους εταιρία, Nobina AB. Με την καταγγελία τους ισχυρίστηκαν ότι η Δημοκρατία της Φινλανδίας είχε χορηγήσει παράνομη ενίσχυση στην παλαιά HelB. Στις 22 Νοεμβρίου 2011 η Επιτροπή διαβίβασε την ανωτέρω καταγγελία στη Δημοκρατία της Φινλανδίας.

[1] Παρατίθενται μόνον οι σκέψεις της παρούσας αποφάσεως των οποίων η δημοσίευση κρίνεται σκόπιμη από το Γενικό Δικαστήριο.

5 Με την απόφασή της C(2015) 80 τελικό, της 16ης Ιανουαρίου 2015, σχετικά με το μέτρο κρατικής ενίσχυσης SA.33846 (2015/C) (πρώην 2014/NN) (πρώην 2011/CP) – Φινλανδία – Helsingin Bussiliikenne Oy (ΕΕ 2015, C 116, σ. 22, στο εξής: απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας), η Επιτροπή κίνησε την επίσημη διαδικασία έρευνας του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τα επίδικα μέτρα. Η απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στις 10 Απριλίου 2015 και τα ενδιαφερόμενα μέρη κλήθηκαν να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους εντός προθεσμίας ενός μηνός από την εν λόγω δημοσίευση. Η Επιτροπή δεν έλαβε παρατηρήσεις εκ μέρους της προσφεύγουσας.

6 Επιπλέον, στις 24 Ιουνίου 2015, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, ο Δήμος του Ελσίνκι ενημέρωσε την Επιτροπή για τη θέση σε εφαρμογή της διαδικασίας πώλησης της παλαιάς HelB. Στις 5 Νοεμβρίου 2015 η Δημοκρατία της Φινλανδίας διαβίβασε στην Επιτροπή το σχέδιο της σύμβασης πωλήσεως που είχε καταρτίσει με την προσφεύγουσα.

7 Στις 14 Δεκεμβρίου 2015 η παλαιά HelB πωλήθηκε στην προσφεύγουσα, η οποία προηγουμένως έφερε την επωνυμία Viikin Linja Oy. Σύμφωνα με τους όρους της πράξης πώλησης, η Viikin Linja Oy μετονομάστηκε σε Helsingin Bussiliikenne Oy (στο εξής: νέα HelB). Στα έγγραφα της σύμβασης πώλησης περιλαμβανόταν διάταξη για την πλήρη αποζημίωση του αγοραστή της παλαιάς HelB σε περίπτωση απαίτησης ανάκτησης κρατικής ενίσχυσης (στο εξής: ρήτρα αποζημίωσης), μέρος δε του τιμήματος της πώλησης κατατέθηκε σε λογαριασμό μεσεγγύησης έως την έκδοση οριστικής απόφασης σχετικά με την κρατική ενίσχυση ή, το αργότερο, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022. Στα εν λόγω έγγραφα περιλαμβανόταν επίσης ρήτρα δικαιώματος επί αποδόσεων, βάσει της οποίας ο αγοραστής αναλάμβανε τη δέσμευση να καταβάλει στον πωλητή πριμοδότηση στον ίδιο λογαριασμό μεσεγγύησης σε περίπτωση υπέρβασης των εκ των προτέρων συμφωνηθέντων επιπέδων κέρδους.

8 Η πώληση στην Viikin Linja αφορούσε το σύνολο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της παλαιάς HelB. Η παλαιά HelB δεν διατηρούσε πλέον κανένα στοιχείο ενεργητικού, με εξαίρεση τα εγγεγραμμένα ή προς εγγραφή ποσά σε πίστωση του λογαριασμού μεσεγγύησης. Το παθητικό που προέκυψε από τα επίδικα μέτρα δεν μεταφέρθηκε στη νέα HelB. Κατόπιν της πώλησής της, ο Δήμος του Ελσίνκι απάλλαξε την παλαιά HelB από την υποχρέωση αποπληρωμής του ανεξόφλητου υπολοίπου του δανείου εξοπλισμού του 2002. Επιπροσθέτως, στις 11 Δεκεμβρίου 2015 ο Δήμος του Ελσίνκι μετέτρεψε τα κεφαλαιουχικά δάνεια του 2005, του 2011 και του 2012, τα οποία δεν είχαν εξοφληθεί, σε μετοχικό κεφάλαιο της παλαιάς HelB.

9 Στις 28 Ιουνίου 2019 η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση. Το διατακτικό της έχει ως εξής:

«Άρθρο 1

Η κρατική ενίσχυση ύψους 54 231 850 EUR, η οποία χορηγήθηκε παράνομα από τη [Δημοκρατία της Φινλανδίας] υπό τα [επίδικα] μέτρα […], κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της [ΣΛΕΕ], υπέρ της Helsingin Bussiliikenne Oy δεν είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά.

Άρθρο 2

1. Η [Δημοκρατία της Φινλανδίας] ανακτά την αναφερόμενη στο άρθρο 1 ενίσχυση από τον δικαιούχο.

2. Λόγω της οικονομικής συνέχειας μεταξύ της παλαιάς HelB (νυν Helsingin kaupungin Linja-autotoiminta Oy) και της νέας HelB (πλήρης επωνυμία: Helsingin Bussiliikenne Oy, πρώην Viikin Linja Oy), η υποχρέωση επιστροφής της ενίσχυσης επεκτείνεται στη νέα HelB (πλήρης επωνυμία: Helsingin Bussiliikenne Oy).

3. Τα ανακτώμενα ποσά βαρύνονται με τόκους από την ημερομηνία κατά την οποία τέθηκαν στη διάθεση του δικαιούχου μέχρι τον χρόνο της πραγματικής τους ανάκτησης.

[…]

Άρθρο 4

1. Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η [Δημοκρατία της Φινλανδίας] υποβάλλει στην Επιτροπή τις ακόλουθες πληροφορίες:

α) το συνολικό ποσό (αρχικό κεφάλαιο και τόκους ανάκτησης) που θα πρέπει να ανακτηθεί από τον δικαιούχο·

[…]».

II. Αιτήματα των διαδίκων

10 Η προσφεύγουσα, υποστηριζόμενη από τη Δημοκρατία της Φινλανδίας, ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

– να ακυρώσει εν όλω ή εν μέρει την προσβαλλόμενη απόφαση·

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα, πλέον νομίμων τόκων.

11 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

– να απορρίψει την προσφυγή·

– να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

12 Η Nobina υποστηρίζει τα αιτήματα της Επιτροπής και ζητεί να καταδικαστεί η προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

III. Σκεπτικό

[*παραλειπόμενα*]

Β. Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, με τον οποίον προβάλλεται ουσιώδης διαδικαστική πλημμέλεια, καθόσον κατά την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης προσβλήθηκαν τα διαδικαστικά δικαιώματα της προσφεύγουσας

[*παραλειπόμενα*]

27 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι η διαδικασία ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων κινείται, λαμβανομένης υπόψη της εν γένει οικονομίας της, κατά του κράτους μέλους που ευθύνεται, υπό το πρίσμα των υποχρεώσεων που υπέχει από το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τη χορήγηση της ενισχύσεως. Ως εκ τούτου, προς σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας, εφόσον δεν δόθηκε η δυνατότητα στο κράτος μέλος αυτό να σχολιάσει ορισμένα στοιχεία, η Επιτροπή δεν μπορεί να στηριχθεί σ' αυτά στην απόφασή της κατά του εν λόγω κράτους μέλους (απόφαση της 11ης Μαρτίου 2020, Επιτροπή κατά Gmina Miasto Gdynia και Port Lotniczy Gdynia Kosakowo, C-56/18 P, EU:C:2020:192, σκέψη 73).

28 Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, όταν η Επιτροπή αποφασίσει να κινήσει την επίσημη διαδικασία εξετάσεως για ένα μέτρο ενισχύσεως, οφείλει να δώσει στους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους. Ο κανόνας αυτός έχει τον χαρακτήρα ουσιώδους τύπου (απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2008, Επιτροπή κατά Freistaat Sachsen, C-334/07 P, EU:C:2008:709, σκέψη 55· βλ., επίσης, απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 2021, Autostrada Wielkopolska κατά Επιτροπής και Πολωνίας, C-933/19 P, EU:C:2021:905, σκέψη 63 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

29 Επομένως, μολονότι τα εν λόγω ενδιαφερόμενα μέρη δεν μπορούν να επικαλεσθούν δικαιώματα άμυνας, έχουν, αντιθέτως, το δικαίωμα να μετάσχουν στη διοικητική διαδικασία που διεξάγει η Επιτροπή στον προσήκοντα βαθμό, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της συγκεκριμένης περιπτώσεως. Συναφώς, η δημοσίευση ανακοινώσεως στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* κρίνεται ως πρόσφορο μέσο γνωστοποιήσεως της ενάρξεως μιας διαδικασίας προς όλους τους ενδιαφερομένους. Σκοπός της ανακοινώσεως αυτής είναι να συλλέξει η Επιτροπή από τα ενδιαφερόμενα μέρη όλες τις πληροφορίες που μπορούν να τη διαφωτίσουν ως προς τις μελλοντικές της ενέργειες. Μια τέτοια διαδικασία παρέχει επίσης στα κράτη μέλη και στους ενδιαφερόμενους κύκλους την εγγύηση ότι μπορούν να εκφράσουν την άποψή τους (απόφαση της 11ης Μαρτίου 2020, Επιτροπή κατά Gmina Miasto Gdynia και Port Lotniczy Gdynia Kosakowo, C-56/18 P, EU:C:2020:192, σκέψεις 71 και 72).

30 Προς τούτο, το άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 2015/1589 επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να «αναφέρει συνοπτικά» στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας τα σημαντικότερα πραγματικά και νομικά ζητήματα, να προβαίνει σε προσωρινή εκτίμηση σχετικά με τον χαρακτήρα του επίμαχου μέτρου ως ενίσχυσης και να εκθέτει τις αμφιβολίες της για το συμβατό του μέτρου με την εσωτερική αγορά.

31 Εν προκειμένω, ακόμη και αν η προσφεύγουσα προτίθετο να ισχυριστεί προσβολή των δικαιωμάτων άμυνάς της, τέτοιου είδους αιτίαση πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής, δεδομένου ότι, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 29 ανωτέρω, η προσφεύγουσα δεν διαθέτει τέτοια δικαιώματα.

32 Όσον αφορά την προβαλλόμενη προσβολή του δικαιώματός της συμμετοχής στη διαδικασία, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, επισημαίνεται ότι η προσφεύγουσα, όπως η ίδια επιβεβαίωσε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, δεν αμφισβητεί ότι η απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας ήταν νομότυπη κατά την ημέρα της δημοσιεύσεώς της στην Επίσημη Εφημερίδα.

33 Αντιθέτως, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, κατόπιν της μεταβιβάσεως της παλαιάς HelB, η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να διορθώσει ή να συμπληρώσει την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας ή, τουλάχιστον, να παράσχει στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της.

34 Πρώτον, κατά το μέτρο που η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή όφειλε να εκδώσει τροποποιητική απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, επισημαίνεται ότι, μολονότι τα νομοθετικά κείμενα που διέπουν τη διαδικασία στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων δεν προβλέπουν ρητώς την έκδοση απόφασης περί διορθώσεως και επεκτάσεως μιας εκκρεμούς διαδικασίας (απόφαση της 13ης Ιουνίου 2013, HGA κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-630/11 P έως C-633/11 P, EU:C:2013:387, σκέψη 50), στην περίπτωση που η Επιτροπή αντιληφθεί, μετά την έκδοση απόφασης για την κίνηση επίσημης διαδικασίας έρευνας, ότι η απόφαση αυτή στηρίζεται είτε σε ελλιπή πραγματικά περιστατικά είτε σε εσφαλμένο νομικό χαρακτηρισμό τους, η Επιτροπή θα έπρεπε να έχει τη δυνατότητα, ή ακόμη και την υποχρέωση, να προσαρμόζει τη θέση της, εκδίδοντας απόφαση περί διόρθωσης ή νέα απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας, προκειμένου να παράσχει τη δυνατότητα στα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν λυσιτελώς παρατηρήσεις (πρβλ. απόφαση της 30ής Απριλίου 2019, UPF κατά Επιτροπής, T-747/17, EU:T:2019:271, σκέψη 76 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

35 Ειδικότερα, όταν τροποποιεί τη συλλογιστική της, κατόπιν αποφάσεως για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, σχετικά με πραγματικά περιστατικά ή νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών αυτών περιστατικών τα οποία αποδεικνύονται καθοριστικά στην εκτίμησή της όσον αφορά την ύπαρξη ενίσχυσης ή τη συμβατότητα αυτής με την εσωτερική αγορά, η Επιτροπή υποχρεούται να διορθώσει την απόφαση για την κίνηση της εν λόγω διαδικασίας ή να την επεκτείνει, προκειμένου να παράσχει τη δυνατότητα στα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν λυσιτελώς παρατηρήσεις (πρβλ. απόφαση της 30ής Απριλίου 2019, UPF κατά Επιτροπής, T-747/17, EU:T:2019:271, σκέψη 77).

36 Εν προκειμένω, κατά την προσφεύγουσα, η υποχρέωση της Επιτροπής να διορθώσει την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας απορρέει από το γεγονός ότι μετέβαλε άποψη, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ως προς το ποιος είναι ο δικαιούχος των επίδικων μέτρων, ενώ μετέβαλε επίσης και το αντικείμενο της διαδικασίας.

37 Πλην όμως, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι η Επιτροπή δεν μετέβαλε την ανάλυση στην οποία είχε προβεί με την απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας όσον αφορά τον δικαιούχο των επίδικων μέτρων ούτε, γενικότερα, όσον αφορά την ύπαρξη ενίσχυσης ή τη συμβατότητά της με την εσωτερική αγορά. Συνεπώς, η προσβαλλόμενη απόφαση προσδιορίζει σαφώς την παλαιά HelB ως την επιχείρηση στην οποία χορηγήθηκαν τα επίδικα μέτρα, η δε ανάλυση σχετικά με την ύπαρξη ενίσχυσης και τη συμβατότητά της με την εσωτερική αγορά πραγματοποιείται αποκλειστικώς και μόνον ως προς την παλαιά HelB.

38 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το διατακτικό μιας απόφασης που αφορά κρατικές ενισχύσεις συνδέεται άρρηκτα με την αιτιολογία της και, επομένως, πρέπει να ερμηνεύεται, αν παρίσταται ανάγκη, λαμβανομένου υπόψη του αιτιολογικού που οδήγησε στην έκδοσή της [πρβλ. αποφάσεις της 15ης Μαΐου 1997, TWD κατά Επιτροπής, C-355/95 P, EU:C:1997:241, σκέψη 21, και της 29ης Απριλίου 2021, Επιτροπή κατά Ισπανίας (ΕΨΤ στην Καστίλλη-Λα Μάντσα), C-704/19, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2021:342, σκέψη 74 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία]. Στο πλαίσιο αυτό, μολονότι το άρθρο 1 της προσβαλλόμενης απόφασης κατονομάζει αναμφισβήτητα την «Helsingin Bussiliikenne» ως δικαιούχο των επίδικων μέτρων, χωρίς να διευκρινίζει αν πρόκειται για την παλαιά ή τη νέα HelB, από μια συνολική εξέταση της εν λόγω απόφασης προκύπτει ότι η επωνυμία αυτή συνδέεται κατ' ανάγκην με την παλαιά HelB.

39 Επομένως, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, το γεγονός ότι στο διατακτικό της προσβαλλόμενης απόφασης η Επιτροπή έκρινε ότι η απορρέουσα από τα επίδικα μέτρα υποχρέωση ανάκτησης της ενίσχυσης έπρεπε να επεκταθεί και στη νέα HelB, λόγω της

οικονομικής συνέχειας μεταξύ της παλαιάς και της νέας HelB, δεν μπορεί να εξομοιωθεί με μεταβολή του δικαιούχου των μέτρων ως προς τον οποίο πρέπει η Επιτροπή να προβεί σε εκτίμηση σχετικά με την ύπαρξη της ενισχύσεως και τη συμβατότητά της με την εσωτερική αγορά.

40 Το γεγονός αυτό δεν μπορεί επίσης να εξομοιωθεί με διεύρυνση του αντικειμένου της διαδικασίας, δεδομένου ότι αυτή εξακολουθεί να αφορά τα τέσσερα επίδικα μέτρα που μνημονεύονται στη σκέψη 3 ανωτέρω. Συνεπώς, η Επιτροπή εξέτασε τη μεταβίβαση της δραστηριότητας της παλαιάς HelB αποκλειστικά στο πλαίσιο της ανάλυσης που διενήργησε σχετικά με την ύπαρξη οικονομικής συνέχειας μεταξύ της παλαιάς HelB και της προσφεύγουσας. Ειδικότερα, η Επιτροπή δεν επεξέτεινε την επίσημη διαδικασία έρευνας στο ζήτημα αν η μεταβίβαση της δραστηριότητας της παλαιάς HelB στην προσφεύγουσα μπορούσε να στοιχειοθετήσει κρατική ενίσχυση. Ομοίως, όπως προκύπτει σαφώς από τις αιτιολογικές σκέψεις 269 και 270 της προσβαλλόμενης απόφασης, η Επιτροπή δεν εξέτασε το ζήτημα αν η ρήτρα αποζημίωσης και η συμφωνία για τον λογαριασμό μεσεγγύησης συνιστούν κρατική ενίσχυση.

41 Επομένως, η προσφεύγουσα αβασίμως υποστηρίζει ότι η Επιτροπή ήταν υποχρεωμένη να εκδώσει απόφαση περί διορθώσεως ή επεκτάσεως της επίσημης διαδικασίας έρευνας.

42 Δεύτερον, καθόσον η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν της παρέσχε τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της, υπενθυμίζεται ότι το δικαίωμα των ενδιαφερομένων μερών να μετέχουν στη διαδικασία πρέπει να εκτιμάται υπό το πρίσμα των περιστάσεων κάθε υπόθεσης (βλ. σκέψη 29 ανωτέρω). Μπορεί, όμως, να υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η διαπίστωση νέων πραγματικών περιστατικών σε σχέση με εκείνα που εκτίθενται στην απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας ενδέχεται να απαιτεί μεγαλύτερη συμμετοχή των ενδιαφερομένων (πρβλ. απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 2021, Autostrada Wielkopolska κατά Επιτροπής και Πολωνίας, C-933/19 P, EU:C:2021:905, σκέψη 71).

43 Εν προκειμένω, από τα έγγραφα της δικογραφίας προκύπτει ότι, μετά τη δημοσίευση της αποφάσεως για την κίνηση της διαδικασίας στις 10 Απριλίου 2015, η Επιτροπή ενημερώθηκε από τον Δήμο του Ελσίνκι, με έγγραφο της 24ης Ιουνίου 2015, για τη θέση σε εφαρμογή διαδικασίας πώλησης των δραστηριοτήτων της παλαιάς HelB. Το εν λόγω έγγραφο συνυποβλήθηκε με υπόμνημα του Απριλίου 2015, το οποίο αφορούσε το σχέδιο πώλησης και έφερε τον τίτλο «σχέδιο Viima». Στις 5 Νοεμβρίου 2015 η Δημοκρατία της Φινλανδίας διαβίβασε, μεταξύ άλλων, στην Επιτροπή τη σύμβαση πώλησης που επρόκειτο να συναφθεί με την προσφεύγουσα. Η Επιτροπή υπέβαλε ερωτήσεις στη Δημοκρατία της Φινλανδίας σχετικά με τη συγκεκριμένη μεταβίβαση, ιδίως κατά τη διάρκεια του 2016. Κατόπιν αυτού, η Επιτροπή έκρινε σκόπιμο να αποφανθεί, με την προσβαλλόμενη απόφαση, επί του ζητήματος αν η απορρέουσα από τα επίδικα μέτρα ενίσχυση είχε κατόπιν της πώλησης μεταβιβαστεί στην προσφεύγουσα, έκρινε δε ότι υπήρχε οικονομική συνέχεια μεταξύ της παλαιάς και της νέας HelB. Κατόπιν αυτού, και όπως επιβεβαίωσε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή έκρινε ότι η προσφεύγουσα είχε καταστεί ο πραγματικός δικαιούχος της επίμαχης ενίσχυσης και, ως εκ τούτου, ο δυνητικός οφειλέτης της υποχρέωσης επιστροφής της.

44 Από το επεξηγηματικό υπόμνημα της 21ης Σεπτεμβρίου 2015 σχετικά με το τίμημα της πώλησης, το οποίο συντάχθηκε από ανεξάρτητη εταιρία κατόπιν αιτήματος του Δήμου του Ελσίνκι (στο εξής: έκθεση σχετικά με το τίμημα της πώλησης) και το οποίο προσκομίστηκε ως παράρτημα του δικογράφου της προσφυγής, προκύπτει ωσαύτως ότι ο όμιλος στον οποίο ανήκει η προσφεύγουσα υπέβαλε δεσμευτική προσφορά εξαγοράς στις 3 Ιουνίου 2015 και ότι η πράξη μεταβίβασης υπογράφηκε στις 14 Δεκεμβρίου 2015, αμφότερες δε οι ημερομηνίες είναι μεταγενέστερες της

ημερομηνίας λήξεως της προθεσμίας που είχε ταχθεί στα ενδιαφερόμενα μέρη για την υποβολή των παρατηρήσεών τους μετά τη δημοσίευση της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

45 Επισημαίνεται, επίσης, ότι η Επιτροπή δεν απηύθυνε κανένα αίτημα παροχής πληροφοριών στην προσφεύγουσα με βάση το άρθρο 7, σε συνδυασμό με το άρθρο 12, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 2015/1589.

46 Επομένως, ενώ η Επιτροπή είχε ενημερωθεί για τη διαδικασία μεταβίβασης των δραστηριοτήτων της παλαιάς HelB από τον Ιούνιο του 2015 και ενώ μεταξύ της ημερομηνίας μεταβίβασης και της ημερομηνίας έκδοσης της προσβαλλόμενης απόφασης είχε μεσολαβήσει χρονικό διάστημα τρεισήμισι ετών, η Επιτροπή ουδέποτε ενέπλεξε στη διαδικασία την προσφεύγουσα, υπό την ιδιότητά της ως πραγματικού δικαιούχου των επίδικων μέτρων, μολονότι κατά το πέρας της διαδικασίας αποφάσισε να επεκτείνει την υποχρέωση ανάκτησης της επίμαχης ενίσχυσης σε αυτήν.

47 Συναφώς, η προσφεύγουσα είχε, βεβαίως, οπωσδήποτε ενημερωθεί για την επίσημη διαδικασία έρευνας η οποία βρισκόταν σε εξέλιξη και για τις συνέπειες τυχόν υποχρεώσεως ανάκτησης της επίμαχης ενίσχυσης, δεδομένου ότι η πράξη πώλησης περιλάμβανε ρήτρα αποζημίωσης, βάσει της οποίας –υπενθυμίζεται– η ίδια ήταν καλυμμένη έναντι οποιασδήποτε απαίτησης ανάκτησης κρατικής ενίσχυσης. Μολονότι όμως η προσφεύγουσα μπορούσε, ως επιμελής επιχειρηματίας, να προσκομίσει αυθορμήτως στην Επιτροπή όλα τα χρήσιμα πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με την ανάληψη των δραστηριοτήτων της παλαιάς HelB, το γεγονός αυτό δεν μπορεί, εντούτοις, να απαλλάξει την Επιτροπή από τις διαδικαστικές υποχρεώσεις της.

48 Κατά συνέπεια, οι ιδιαίτερες περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως απαιτούσαν εκ μέρους της Επιτροπής μεγαλύτερη εμπλοκή της προσφεύγουσας στη διαδικασία, υπό την ιδιότητα της τελευταίας ως πραγματικού δικαιούχου των επίδικων μέτρων, δεδομένου ότι η Επιτροπή επροτίθετο να εξετάσει το ζήτημα της οικονομικής συνέχειας μεταξύ των δραστηριοτήτων της παλαιάς και της νέας HelB. Μη παρέχοντας στην προσφεύγουσα τη δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί του ζητήματος της οικονομικής συνέχειας, η Επιτροπή προσέβαλε το δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ.

49 Τρίτον, όσον αφορά το ζήτημα αν, όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η Επιτροπή παρέβη ουσιώδη τύπο, υπενθυμίζεται ότι η υποχρέωση της Επιτροπής, κατά το στάδιο της αποφάσεως για την κίνηση της διαδικασίας, να παρέχει στους ενδιαφερόμενους τη δυνατότητα να υποβάλλουν τις παρατηρήσεις τους έχει τον χαρακτήρα ουσιώδους τύπου (βλ. σκέψη 28), η παράβαση του οποίου συνεπάγεται αυτοδικαίως την ακύρωση της πλημμελούς πράξεως (βλ. απόφαση της 10ης Μαρτίου 2022, Επιτροπή κατά Freistaat Bayern κ.λπ., C-167/19 P και C-171/19 P, EU:C:2022:176, σκέψη 94 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

50 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι η απόφαση για την κίνηση της διαδικασίας περιλάμβανε το σύνολο των απαιτούμενων στοιχείων και δημοσιεύθηκε νομοτύπως στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (βλ. σκέψη 32 ανωτέρω). Επομένως, η παράβαση που διαπιστώθηκε στη σκέψη 48 ανωτέρω δεν αφορά τις υποχρεώσεις που υπέχει η Επιτροπή κατά την ημερομηνία κινήσεως της επίσημης διαδικασίας έρευνας, κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ και του άρθρου 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 2015/1589, αλλά τις υποχρεώσεις που υπέχει λόγω ειδικής περιστάσεως απορρέουσας από γεγονός το οποίο έλαβε χώρα αφού τα ενδιαφερόμενα μέρη είχαν κληθεί να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους και πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης. Υπό την έννοια αυτή, η υπό κρίση υπόθεση

διαφέρει από εκείνες επί των οποίων εκδόθηκαν οι επικαλούμενες από την προσφεύγουσα αποφάσεις της 22ας Φεβρουαρίου 2006, Le Levant 001 κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-34/02, EU:T:2006:59), και της 12ης Δεκεμβρίου 2018, Freistaat Bayern κατά Επιτροπής (T-683/15, EU:T:2018:916), οι οποίες αφορούν την εκ μέρους της Επιτροπής μη τήρηση των υποχρεώσεων που υπέχει όσον αφορά το περιεχόμενο της απόφασης για την κίνηση της διαδικασίας κατά την ημερομηνία κατά την οποία κινήθηκε η επίσημη διαδικασία έρευνας. Εξάλλου, διαπιστώθηκε ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν ήταν υποχρεωμένη να εκδώσει απόφαση περί διορθώσεως ή επεκτάσεως της επίσημης διαδικασίας έρευνας (βλ. σκέψη 41 ανωτέρω).

51 Επομένως, με την προσβολή του κατοχυρωμένου στο άρθρο 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ δικαιώματος, γεγονός το οποίο διαπιστώθηκε στη σκέψη 48 ανωτέρω, η Επιτροπή δεν παρέβη ουσιώδη τύπο, αλλά υπέπεσε σε διαδικαστική πλημμέλεια η οποία μπορεί να συνεπάγεται την εν όλω ή εν μέρει ακύρωση της προσβαλλόμενης αποφάσεως μόνον εφόσον αποδεικνύεται ότι, ελλείψει της πλημμέλειας αυτής, η προσβαλλόμενη απόφαση θα μπορούσε να έχει διαφορετικό περιεχόμενο (βλ. απόφαση της 11ης Μαρτίου 2020, Επιτροπή κατά Gmina Miasto Gdynia και Port Lotniczy Gdynia Kosakowo, C-56/18 P, EU:C:2020:192, σκέψη 80 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

52 Συναφώς, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι αν της είχε παρασχεθεί η δυνατότητα να υποβάλει παρατηρήσεις θα είχε διαβιβάσει στην Επιτροπή κρίσιμες συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με το αν μεταβιβάστηκε στην ίδια η επίμαχη ενίσχυση και, επομένως, δεν αποκλείεται να ήταν διαφορετική η προσβαλλόμενη απόφαση σε περίπτωση διαθεσιμότητας τέτοιων πληροφοριών. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, η Επιτροπή ζήτησε από τη Δημοκρατία της Φινλανδίας πληροφορίες σχετικά με την ανάληψη των δραστηριοτήτων της παλαιάς HelB από τη νέα HelB και ότι έμειναν αναπάντητες ερωτήσεις σχετικά με το σχέδιο εκμετάλλευσης και την ενδεχόμενη συνέχιση της εμπορικής στρατηγικής της παλαιάς HelB. Στο πλαίσιο του τρίτου λόγου ακυρώσεως διευκρινίζει ότι πραγματοποίησε πολλές επενδύσεις και έλαβε μέτρα για την ενσωμάτωση της δραστηριότητας της παλαιάς HelB στον όμιλο στον οποίο ανήκει η ίδια (μεταβίβαση καθηκόντων διοίκησης και διαχείρισης στη μητρική εταιρία του ομίλου, χρήση λεωφορείων από κοινού με άλλες εταιρίες του ίδιου ομίλου, χρήση προσωπικού από κοινού, ενσωμάτωση των υπηρεσιών φύλαξης, των δραστηριοτήτων συνεργείου επισκευών και των υπηρεσιών πληροφορικής). Ως εκ τούτου, η Επιτροπή αποφάνθηκε επί της οικονομικής συνέχειας χωρίς να έχει στη διάθεσή της το σύνολο των απαιτούμενων πληροφοριών.

53 Εκ προοιμίου, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι, στο πλαίσιο της εξέτασης των επιπτώσεων της διαπιστωθείσας διαδικαστικής πλημμέλειας στην προσβαλλόμενη απόφαση, το ζήτημα δεν είναι να διαπιστωθεί κατά πόσον τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας είναι βάσιμα, αλλά να εκτιμηθεί αν η Επιτροπή θα μπορούσε να εκδώσει απόφαση με διαφορετικό περιεχόμενο στην περίπτωση που διέθετε τις προαναφερθείσες πληροφορίες.

54 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, κατά τη νομολογία, η εκτίμηση της υπάρξεως οικονομικής συνέχειας μεταξύ των εταιριών που συμμετέχουν σε μεταβίβαση των στοιχείων του ενεργητικού πραγματοποιείται σε συνάρτηση με το αντικείμενο της μεταβιβάσεως, ήτοι τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού, τη χρησιμοποίηση του ίδιου εργατικού δυναμικού και τα δεσμευμένα περιουσιακά στοιχεία, το τίμημα της μεταβιβάσεως, την ταυτότητα των μετόχων ή των ιδιοκτητών της αποκτώσας και της αρχικής επιχειρήσεως, το χρονικό σημείο κατά το οποίο πραγματοποιείται η μεταφορά, ήτοι μετά την έναρξη της έρευνας, την κίνηση της διαδικασίας ή

την έκδοση της τελικής αποφάσεως, ή, ακόμη, την οικονομική λογική της συναλλαγής (βλ. απόφαση της 7ης Μαρτίου 2018, SNCF Mobilités κατά Επιτροπής, C-127/16 P, EU:C:2018:165, σκέψη 108 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

55 Εν προκειμένω, αφενός, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ανάκτηση της επίμαχης κρατικής ενίσχυσης έπρεπε να επεκταθεί στην προσφεύγουσα αφού εξέτασε, πρώτον, το εύρος του πεδίου της πράξης μεταβίβασης της δραστηριότητας, δεύτερον, το τίμημα της μεταβίβασης, τρίτον, την ταυτότητα του πρώην και του νυν ιδιοκτήτη, τέταρτον, το χρονοδιάγραμμα της συναλλαγής και, πέμπτον, την οικονομική λογική της.

56 Με την επιχειρηματολογία της, η προσφεύγουσα επιχειρεί να αποδείξει ότι θα μπορούσε με τις παρατηρήσεις της να επηρεάσει την εκτίμηση της Επιτροπής όσον αφορά το κριτήριο που αφορά την οικονομική λογική της συναλλαγής. Επομένως, οι παρατηρήσεις οι οποίες, κατά την προσφεύγουσα, θα μπορούσαν να είχαν υποβληθεί αν δεν είχε λάβει χώρα η διαπιστωθείσα διαδικαστική πλημμέλεια αφορούν ένα μόνον από τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για τη διαπίστωση της ύπαρξης οικονομικής συνέχειας.

57 Αφετέρου, όσον αφορά την οικονομική λογική της συναλλαγής, επισημαίνεται ότι ο συγκεκριμένος παράγοντας αφορά την εξέταση του ζητήματος αν η απόκτηση των στοιχείων του ενεργητικού πραγματοποιείται για την άσκηση της οικονομικής δραστηριότητας για την οποία χορηγήθηκε η επίμαχη ενίσχυση ή αν χρησιμοποιούνται για την άσκηση διαφορετικών δραστηριοτήτων ή στο πλαίσιο διαφορετικής στρατηγικής ή εμπορικού μοντέλου. Το γεγονός ότι η επιχείρηση που ανέλαβε τα στοιχεία του ενεργητικού της επιχείρησης η οποία ήταν αρχικώς ο δικαιούχος μέτρου ενίσχυσης τα χρησιμοποιεί κατά τον ίδιο τρόπο με τον αρχικό δικαιούχο, χωρίς να μεταβάλει την εμπορική στρατηγική, συνηγορεί υπέρ της οικονομικής συνέχειας μεταξύ των δύο επιχειρήσεων (πρβλ. απόφαση της 29ης Απριλίου 2021, Fortischem κατά Επιτροπής, C-890/19 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2021:345, σκέψη 88).

58 Εν προκειμένω, η Επιτροπή διαπίστωσε, στις αιτιολογικές σκέψεις 250 και 251 της προσβαλλόμενης απόφασης, ότι η εξαγορά την οποία πραγματοποίησε η προσφεύγουσα αφορούσε όλα τα στοιχεία του ενεργητικού που απαιτούνταν για τη συνέχιση της δραστηριότητας της παλαιάς HelB ως λειτουργούσας οντότητας, το σύνολο των εργαζομένων της παλαιάς HelB και τα συναφή δικαιώματα και υποχρεώσεις (εκτός από το δάνειο εξοπλισμού του 2002 και τα κεφαλαιουχικά δάνεια του 2005, του 2011 και του 2012), η δε πώληση πραγματοποιήθηκε χωρίς διακοπή των δραστηριοτήτων. Η Επιτροπή θεώρησε επίσης ότι εκ του γεγονότος ότι η ανάληψη της δραστηριότητας από εταιρία η οποία δραστηριοποιούνταν στην ίδια αγορά με την παλαιά HelB προέκυπτε ότι η δραστηριότητα της παλαιάς HelB επρόκειτο να συνεχιστεί χωρίς σημαντικές διαφορές, με τα ίδια λεωφορεία, στις ίδιες γραμμές και με τον ίδιο χρωματισμό.

59 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί την έκταση του πεδίου ανάληψης της δραστηριότητας, το αδιάλειπτο της λειτουργίας της επιχείρησης και τη συνέχιση της δραστηριότητάς της με τα ίδια λεωφορεία, στις ίδιες γραμμές και με τον ίδιο χρωματισμό. Δεν αμφισβητεί επίσης ότι, όπως εκτίθεται στην αιτιολογική σκέψη 221 της προσβαλλόμενης απόφασης, η σύμβαση πώλησης που συνήφθη στις 14 Δεκεμβρίου 2015 όριζε ότι η δραστηριότητα της παλαιάς HelB μεταβιβάζεται στο πλαίσιο λειτουργούσας οντότητας και ότι η πώληση αφορά το σύνολο των στοιχείων ενεργητικού και το σύνολο των συμβάσεων και υποχρεώσεων που απαιτούνται για τη συνέχιση της δραστηριότητας. Συναφώς, δεν αμφισβητείται ότι η προσφεύγουσα διαδέχθηκε την παλαιά HelB στις συμβάσεις που συνήφθησαν με την παραχωρούσα αρχή, η οποία είναι αρμόδια για τις δημόσιες μεταφορές στην περιοχή του Ελσίνκι και, ως εκ τούτου, λειτουργεί εντός του αυστηρού

πλαισίου των προϋποθέσεων που υπαγορεύουν οι εν λόγω συμβάσεις, οι οποίες δεν είναι δυνατόν να τροποποιηθούν σημαντικά. Η προσφεύγουσα επισημαίνει επίσης ότι όλες οι δραστηριότητες τις οποίες ανέλαβε στηρίζονται στις συγκεκριμένες συμβάσεις.

60 Ομοίως, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι πρόκειται για ανάληψη της δραστηριότητας εταιρίας η οποία ανήκε σε όμιλο δραστηριοποιούμενο στην αγορά των μεταφορών με λεωφορεία στη Φινλανδία, δηλαδή στην ίδια αγορά με αυτή στην οποία ανέπτυσσε δραστηριότητα η παλαιά HelB. Ειδικότερα, με τα δικόγραφά της, η προσφεύγουσα ουδέποτε αμφισβήτησε την επισήμανση που διατυπώνεται στην αιτιολογική σκέψη 23 της προσβαλλόμενης απόφασης ότι το 2016 το μερίδιο του συγκεκριμένου ομίλου στην εν λόγω αφορά ανερχόταν στο 21,9 %. Το γεγονός ότι η προσφεύγουσα, ή ο όμιλος στον οποίο ανήκει, από το 2001 δεν δραστηριοποιείται στη συγκεκριμένη αγορά στην περιοχή του Ελσίνκι δεν ασκεί επιρροή όσον αφορά την εκτίμηση της οικονομικής συνέχειας.

61 Αντιθέτως, η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι χρησιμοποιεί κατά τον ίδιο τρόπο τα στοιχεία ενεργητικού της παλαιάς HelB. Υποστηρίζει ότι θα μπορούσε να προσκομίσει σχετικές αποδείξεις οι οποίες προκύπτουν από το γεγονός ότι ο όμιλος στον οποίο ανήκει, αφενός, είχε πραγματοποιήσει σημαντικές επενδύσεις οι οποίες συνίσταντο, μεταξύ άλλων, στην απόκτηση 83 νέων λεωφορείων και, αφετέρου, είχε λάβει πληθώρα μέτρων για την ενσωμάτωση της δραστηριότητας της παλαιάς HelB, καθιστώντας κατ' αυτόν τον τρόπο δυνατή την πραγματοποίηση σημαντικών συνεργειών.

62 Συναφώς, παρατηρείται ότι, προς απάντηση των ερωτήσεων τις οποίες της είχε υποβάλει η Επιτροπή σχετικά με την εμπορική στρατηγική της προσφεύγουσας, η Δημοκρατία της Φινλανδίας, ενώ επισήμανε ότι δεν γνώριζε τη στρατηγική και τα επιχειρηματικά σχέδια του ομίλου στον οποίο ανήκει η προσφεύγουσα, αναπαρήγαγε πληροφορίες προερχόμενες από το εσωτερικό δίκτυο του συγκεκριμένου ομίλου οι οποίες αφορούσαν, μεταξύ άλλων, τη διαδικασία συγχώνευσης της προσφεύγουσας στον όμιλο. Ωστόσο, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, ο εξορθολογισμός της διαχειρίσεως της εκμετάλλευσης μιας εμπορικής δραστηριότητας με μέτρα τα οποία αποσκοπούν στην ένταξή της στον όμιλο, ιδίως μέσω της από κοινού κάλυψης ορισμένων δαπανών, δεν αποδεικνύει μεταβολή μοντέλου ή εμπορικής στρατηγικής, ενώ η προσφεύγουσα συνέχισε τη δραστηριότητα σύμφωνα με τις υφιστάμενες συμβάσεις, οι οποίες δεν υπέστησαν καμία σημαντική τροποποίηση.

63 Επομένως, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως, τα μέτρα ενσωμάτωσης της δραστηριότητας της παλαιάς HelB στον όμιλο στον οποίο ανήκει η προσφεύγουσα δεν μπορούν να τεκμηριώσουν την ύπαρξη μεταβολής της εμπορικής στρατηγικής. Το ίδιο ισχύει και για τον ισχυρισμό ότι ο εν λόγω όμιλος πραγματοποίησε τις προαναφερθείσες επενδύσεις προς όφελος της προσφεύγουσας.

64 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι, αν της είχε παρασχεθεί η δυνατότητα να υποβάλει τις παρατηρήσεις της επί του ζητήματος της οικονομικής συνέχειας, θα μπορούσε, βάσει των παρατηρήσεων αυτών, να μεταβληθεί η εκτίμηση στην οποία προέβη συναφώς η Επιτροπή.

65 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι ο πρώτος λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

[*παραλειπόμενα*]

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει την προσφυγή.**

2) **Η Helsingin Bussiliikenne Oy φέρει τα δικαστικά έξοδά της και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων, καθώς και τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Nobina Oy και η Nobina AB.**

3) **Η Δημοκρατία της Φινλανδίας φέρει τα δικαστικά έξοδά της.**

Παπασάββας Μαρκουλλή Schwarcz

Ηλιόπουλος Norkus

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Σεπτεμβρίου 2022.

(υπογραφές)